

การพัฒนาอาชีพทางเลือกให้กับผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน
ALTERNATIVE CAREER DEVELOPMENT FOR LAMPHUN PRISON INMATES

วัลญา เรือนปลี Wallaya Ruenplee

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Lamphun Buddhist College

Wanlayanoi03@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาอาชีพของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน 3) เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาอาชีพทางเลือกตามหลักคิหิสุขให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดลำพูน การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำและเข้ารับการฝึกอาชีพในเรือนจำจังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน กลุ่มผู้บริหารเรือนจำ จำนวน 5 คน กลุ่มตัวแทนองค์กรภาครัฐ จำนวน 3 หน่วยงาน กลุ่มตัวแทนสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดลำพูน จำนวน 3 แห่ง กลุ่มนักวิชาการด้านศาสนา จำนวน 2 รูป หรือคน กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 20 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพทั่วไปของการพัฒนาอาชีพของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมวิชาชีพโดยเน้นการฝึกฝนให้มีทักษะ ประสบการณ์ และความชำนาญในสาขาอาชีพที่หลากหลายตามความสนใจ ความถนัด ความชื่นชอบของตนเอง และประสานวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยในการฝึกวิชาชีพ โดยปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ 1) สถานที่จัดฝึกอบรมคับแคบ 2) เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ 3) วัสดุ-อุปกรณ์ ที่ใช้ฝึกอบรมล้าสมัย ไม่เพียงพอ 4) งบประมาณไม่เพียงพอ

2) กระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน เริ่มตั้งแต่วาระแรก ที่เข้าสู่เรือนจำในการทำความรู้จักผู้ต้องขังเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล ตลอดจนนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติในด้านการฝึกวิชาชีพให้ตรงกับความต้องการ

และความสนใจ มีการประเมินทดสอบผลการฝึกอาชีพ เพื่อติดตามผลและให้คำแนะนำ ปรีกษา แก้ไขปัญหา สงเคราะห์ช่วยเหลือ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้ต้องขังแต่ละคน มีการเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อย เป็นกิจกรรมพัฒนาอาชีพที่เสริมสร้างการพัฒนาร่างกายและจิตใจเพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยผู้ต้องขังไปเผชิญโลกภายนอกอย่างมั่นใจ

3) แนวทางพัฒนาอาชีพทางเลือกตามหลักคิหิสุกให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดลำพูน การนำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ควบคู่กับการอบรมพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อ เป็นกรอบในการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการหาทรัพย์จากการประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ อุตุน สามารถนำรายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว เพื่อให้การ ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขเฉกเช่นคนธรรมดาทั่วไป

คำสำคัญ: กระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือก, ผู้ต้องขัง, เรือนจำจังหวัดลำพูน, การฝึกอบรมอาชีพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the general condition of occupational development of Lamphun prison inmates, 2) to study the alternative occupational development process of Lamphun Prison inmates, and 3) to propose alternative occupational development guidelines according to the Kih Suk principle. for inmates in Lamphun Provincial Prison This research study is a qualitative research (Qualitative Research). 5 inmates who are repeat offenders and undergo vocational training in Lamphun Prisons; Religion, 2 figures or people, 2 public administration academics group, altogether 20 key informants, using semi-structured interviews as a tool for data collection.

The results showed that

1) The general condition of occupational development of inmates in the Lamphun Provincial Prison. Has conducted vocational training, emphasizing on training to have skills, experience and expertise in various occupational fields according to their own interests, aptitudes, and preferences. and coordinating speakers from external

organizations to assist in professional training Be ready to develop vocational training for inmates as far as they can. This may be due to limitations in the area for professional training. insufficient number of personnel, materials, equipment and budget

2) Alternative Occupational Development Process of Prisoners in Lamphun Province Starting from the first agenda when entering the prison to get to know the inmates for the benefit of treating the inmates appropriately individually. As well as using the information to plan practice in vocational training that meets the needs and interests. There is a vocational training test assessment. To follow up and give advice, consult, solve problems, help to be suitable for each inmate There is preparation before release. It is a career development activity that promotes physical and mental development in order to prepare the inmates before releasing them to confidently face the outside world.

3) Guidelines for alternative occupational development according to the principle of happiness for inmates in Lamphun Provincial Prison. The application of the Buddhist doctrines to be adapted together with the training for vocational skills to be a framework for practice that promotes success in earning wealth from honest occupations that bring income to support oneself and one's family In order to live happily like ordinary people

Keywords: alternative occupational development process, inmates, Lamphun Provincial Prison, vocational training

บทนำ

เรือนจำจังหวัดลำพูน เป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาค สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ตั้งขึ้นตามเขตอำนาจศาลจังหวัดลำพูน มีอำนาจในการควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ให้เป็นไปตามคำพิพากษา หรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกรมราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยสอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกรมราชทัณฑ์

กระทรวงยุติธรรม หลักสูตรอาชีวศึกษาและหลักสูตรทวิศึกษา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ โดยเรือนจำจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการพัฒนาพฤตินิสัยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจมีการจัดการเรียนการสอน การฝึกวิชาชีพด้านต่างๆ โดยผ่านกิจกรรมโครงการต่างๆ เช่น โครงการฝึกระเบียบวินัยแก่ผู้ต้องขังและการส่งเสริมการออกกำลังกาย การให้บริการตรวจสุขภาพแก่ผู้ต้องขังประจำเดือนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังฝึกวิชาชีพทางด้านต่างๆ เช่น งานแกะสลัก ช่างเครื่องเรือนไม้ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างก่อสร้าง การฝึกวิชาชีพ ช่างเสริมสวย การทำอาหารและขนมเบเกอรี่ การฝึกวิชาชีพนวดแผนไทย และการรับจ้างแรงงานจากเอกชนภายนอกองค์กรที่นำผลิตภัณฑ์ต่างๆ เข้ามาให้ผู้ต้องขังทั้งชายและหญิงทำ เช่น งานสานเข่งใส่ผัก งานเย็บไม้กวาดดอกหญ้า งานขัดทำสีเครื่องเรือนไม้ งานชัก-รีด งานปัก ถักผ้าพื้นเมือง งานเย็บผ้า งานโมเดลแดนหญิง งานถักอวน ตลอดจนถึงการฝึกวิชาชีพทางด้านเกษตร เช่น การปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังจะสามารถนำองค์ความรู้ทางด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ภายหลังพ้นโทษ

เนื่องจากในยุคปัจจุบัน สังคมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในทุกๆ ด้านระบบทุนนิยมโดยใช้เงินและวัตถุต่างๆ เป็นตัวตั้งต้นในการดำรงชีวิต เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบสนองความต้องการของตนเองที่มีอย่างไม่สิ้นสุด จึงหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทอง ในทางที่ไม่ถูกต้อง เหมาะสมโดยกระทำในสิ่งที่ผิดทั้งศีลธรรมและกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขัง ล้นเรือนจำและปัญหาการกระทำผิดซ้ำ การลดปัญหาอัตราการกระทำผิดซ้ำจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเร่งรีบดำเนินการแก้ไขเพื่อไม่ให้ผู้ต้องขังหวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกในอนาคต การฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังจึงเป็นนโยบายที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังที่จะสามารถทำให้ผู้ต้องขังมีทักษะความรู้ความสามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีกับสังคมและอาชีพ โดยนำวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษได้ การฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังที่ตรงกับความถนัด ความสนใจของผู้ต้องขัง และความต้องการของตลาดแรงงานสามารถส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้ต้องขังให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ก้าวทันต่อเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพื่อการสร้างอาชีพเกิดใหม่ในอนาคต และผู้ต้องขังที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการฝึกวิชาชีพไปประกอบอาชีพสุจริตเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ทั้งนี้ การพัฒนาอาชีพดังกล่าวจะต้องตั้งอยู่บนฐานของความสุขที่

ควรจะได้รับและสร้างโอกาสใหม่กับผู้ต้องขังที่เรียกว่า หลักธรรมคิหิสุข หมายถึง สุขของคฤหัสถ์ (สุขอันชอบธรรมที่ผู้ครองเรือนควรมี) ได้แก่ 1) อัตติสุข คือ สุขเกิดจากความมีทรัพย์โดยชอบธรรม 2) โภคสุข คือ สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์และบำเพ็ญประโยชน์ 3) อนนสุข คือ สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้ 4) อนวัชชสุข คือ สุขเกิดจากความประพฤตินิมีโทษทั้งทางกายทางวาจาและทางใจ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำลงได้บ้าง และเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ทั้งในเชิงการบริหารจัดการ การดำเนินงาน และการปฏิบัติงาน รวมถึงการนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และการทำวิจัยต่อยอด การพัฒนาโมเดลการจัดกิจกรรมและโครงการที่มีความเหมาะสมในมิติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความสนใจใคร่ที่จะศึกษาการพัฒนาอาชีพทางเลือกให้กับผู้ต้องขังของเรือนจำจังหวัดลำพูนโดยมองถึงสภาพการพัฒนาอาชีพที่เป็นอยู่ กระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน รวมถึงการแสวงหาแนวทางพัฒนาอาชีพทางเลือกตามหลักคิหิสุขให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดลำพูน ควรจะเป็นอย่างไรที่สามารถสร้างอาชีพ ลดจำนวนของผู้ขังในเรือนจำ และลดการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในจังหวัดลำพูนเพื่อสร้างโอกาสกลับตัวกลับใจจนปรับตัวไปสู่สังคมตามปกติสุขได้หรือที่เรียกว่า คีนคนดีสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการพัฒนาอาชีพของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน
3. เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาอาชีพทางเลือกตามหลักคิหิสุขให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัด

ลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำและเข้ารับการฝึกอาชีพในเรือนจำจังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน กลุ่มตัวแทนสถานประกอบการในพื้นที่จังหวัดลำพูน จำนวน 3 แห่ง นักวิชาการทางด้านศาสนา จำนวน 2 รูป กลุ่มตัวแทนองค์กรภาครัฐ จำนวน 3

รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) เรื่อง “พุทธวิธี และวิถีคุบูรบา กับการแก้ปัญหาวิกฤติโลก”

“The Buddhist and Kubra Methods to Solve the Word Crisis” วันที่ 25 มีนาคม 2566

หน่วยงาน กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่เรือนจำ จำนวน 5 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 20 คน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้บุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญและเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit Of Analysis) โดยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive or judgmental Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลทั้งสองส่วนแล้วตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทำการแยกแยะข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์จัดหมวดหมู่เรียงลำดับความสำคัญ เพื่อหาความเชื่อมโยง และความสัมพันธ์ของข้อมูล เรียงลำดับ ข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัย ตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัย นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพทั่วไปของการพัฒนาอาชีพของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูนพบว่า เรือนจำจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังโดยเน้นการฝึกฝนให้มีทักษะ ประสบการณ์ และความชำนาญในสาขาอาชีพที่หลากหลาย ตามความสมัครใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เลือกตามความสนใจ ความถนัด ความชื่นชอบของตนเอง และประสานวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยในการฝึกวิชาชีพ เรือนจำจังหวัดลำพูน มีความพร้อมในการพัฒนาการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังเท่าที่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดในด้านพื้นที่สำหรับการฝึกวิชาชีพ ความไม่เพียงพอด้านจำนวนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ ในด้านเครือข่ายความร่วมมือภาคสังคม ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ และครอบครัว ในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้ผู้ต้องขัง ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานจัดหางาน จังหวัดลำพูน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดลำพูน ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวเฉลิมพระเกียรติ ๗2 พรรษา จังหวัดลำพูน เป็นต้น ตลอดจนน้อมนำโครงการพระราชทานพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โคก หนอง นา แห่งน้ำใจและความหวัง กำหนดเป็นหลักสูตรให้ผู้ต้องขังทุกคนที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวออกจากเรือนจำจะต้องผ่านการอบรมเพื่อเป็นการแนะแนวทางในการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ฝึกทักษะในการดำรงชีวิต ให้เป็นพลเมืองดีออกไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างสงบสุข

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 กระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูนพบว่า วิสัยทัศน์และพันธกิจของกรมราชทัณฑ์ได้ระบุว่า “องค์กรสมรรถนะสูงด้านการควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง แบบมีอาชีพ บูรณาการ มาตรฐานและนวัตกรรม” ซึ่งมีวิธีการ พัฒนาพฤตินิสัยโดยการอบรมฝึกวิชาชีพ ดังนี้

1. กระบวนการรับเข้าจัดให้มีแดนแรกรับไว้เพื่อการอบรม ปฐมนิเทศ เรียนรู้การปรับตัวเข้าสู่เรือนจำ และศึกษาข้อมูลประวัติผู้ต้องขัง
2. กระบวนการจำแนกคุณลักษณะโดยคณะกรรมการจำแนกเป็นผู้พิจารณาเพื่อแยกกลุ่มผู้ต้องขังเพื่อการควบคุมและแก้ไขเข้ากระบวนการฝึกวิชาชีพตามหลักสูตรที่เรือนจำกำหนด
3. กระบวนการจำแนกเข้ากองงานผู้ต้องขัง กลุ่มเพื่อการแก้ไขจะได้รับการจัดให้เข้ากองงานเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการฝึกวิชาชีพ ดำเนินการฝึกตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ พร้อมติดตามผลของการฝึกอบรมเป็นระยะ
4. กระบวนการประเมินอาชีพ/ทดสอบของผู้ต้องขัง โดยการประเมินตามสภาพความเป็นจริงซึ่งประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมในการทำงาน การสัมภาษณ์พูดคุย ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชิ้นงานซึ่งจะเป็นการบ่งบอกถึงผู้ต้องขังมีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพนั้นมากน้อยเพียงไร เพียงพอในการนำไปประกอบอาชีพได้หรือไม่
5. กระบวนการฝึกซ้ำของผู้ต้องขัง เมื่อการฝึกอบรมผ่านไปอย่างน้อย 6 เดือน ให้มีการติดตามผลการเข้าฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังแต่ละรายตามกองงานต่าง ๆ ว่ามีการพัฒนาไปในทิศทางใด หากมีปัญหาไม่สามารถปฏิบัติตามแผนหลักสูตรให้นำผู้ต้องขังเข้ารับการจัดจำแนกซ้ำเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
6. กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ในช่วงระยะเวลา 6 เดือนที่เหลืออยู่ เป็นกิจกรรมพัฒนาอาชีพที่เสริมสร้างการพัฒนาร่างกายและจิตใจเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังไปเผชิญโลกภายนอกอย่างมั่นใจ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางพัฒนาอาชีพทางเลือกตามหลักคิหิสุขให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดลำพูนพบว่า การนำหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้ควบคู่กับการอบรมพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการหาทรัพย์จากการประกอบอาชีพที่สุจริตน่ายกได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว เพื่อให้การดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขเช่นคนธรรมดาทั่วไป ดังนี้

1) ด้านความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์ ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังตระหนักถึงการหาทรัพย์มาอย่างสุจริตเพื่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน และการพึ่งตนเอง ให้ห่างไกลจากการกระทำผิดซ้ำ เรียนรู้เรื่องหลักธรรมที่เรียกว่าทฤษฎีมิกัตถประโยชน์ หรือประโยชน์ในชาตินี้ อันได้แก่ 1) การขยันหา 2) รักษา 3) มีกัลยาณมิตร 4) การเลี้ยงชีวิตโดยชอบธรรม ซึ่งเมื่อได้ทรัพย์ที่หามาด้วยน้ำพักน้ำแรงแล้วควรใช้จ่ายอย่างประหยัด มีการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้ศึกษาเรียนรู้หลักทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) ความสุขจากการใช้จ่ายทรัพย์ การรู้จักวางแผนในการจัดสรรปันส่วนทรัพย์ออกเป็นส่วนๆ เพื่อสร้างพฤติกรรมรวมทั้งความคิดความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้จ่ายเงินเพื่อไม่ให้เกิดความขัดสนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต จะนำพาชีวิตไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับความรักจากการแบ่งปัน และความสุขจากการใช้จ่ายทรัพย์อย่างแท้จริงโดยเมื่อมีทรัพย์แล้วก็ให้จัดการทรัพย์นั้นเป็น 4 ส่วนเหมือนดังคำพระที่กล่าวไว้ คือ 1) ฝังดินไว้ ได้แก่การเก็บออม 2) ให้หนี้เก่า ได้แก่เลี้ยงดูบิดามารดาหรือผู้มีพระคุณ 3) ให้เขากู้ ได้แก่การส่งเสียบุตรธิดา 4) ทิ้งสู่เหวได้แก่การนำทรัพย์ที่มาได้มาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง

3) ความสุขจากการไม่มีหนี้ ผู้ที่ความพร้อมด้านวัตถุ และมีความพอเพียงจึงควรใช้จ่ายทรัพย์อย่างระมัดระวัง โดยไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต นั่นคือไม่ก่อหนี้ที่เกินตัว มีชีวิตอยู่อย่างพอเพียง และดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยพึงธรรมของพระพุทธองค์ในทางสายกลาง พึงพาอาศัยตนเอง ยึดความสันโดษ ความยินดีพอใจ ตามมีตามได้ ตามกำลังและความจำเป็นของตน พร้อมทั้งมีขยันหมั่นเพียรหาเลี้ยงชีพด้วยความสุจริตไม่เป็นภัยต่อตนเองหรือสังคม เมื่อหาทรัพย์มาได้แล้วต้องรู้จักเก็บออมระมัดระวังในการใช้จ่ายไม่ก่อให้เกิดหนี้สิน ก็จะนำมาซึ่งความอยู่ดีมีสุข จึงเป็นคุณธรรมที่ทุกคนควรพิจารณา น้อมนำมาประพฤติปฏิบัติให้เกิดเป็นนิสัยติดตัวโดยแท้

4) ความสุขจากการประพฤติตนชอบ ผู้ที่ความพร้อมด้านวัตถุจากการทำมาหากินด้วยอาชีพที่สุจริต ขยันหมั่นเพียร ประพฤติปฏิบัติตนเหมาะสมกับอาชีพการงานนั้น ๆ และอาชีพการงานนั้นไม่ผิดกฎหมายบ้านเมืองและไม่ผิดศีลธรรมอันดี สัมมาอาชีพะที่ประสบความสำเร็จ ตามหลักความพอเพียงคือการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย พอกิน พออยู่ พอใช้ ย่อมประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานอาชีพและการดำรงชีวิต ตลอดจนการคิดดี พูดดี และทำดี ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีแต่ความสุข

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการพัฒนาอาชีพของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน พบว่า การจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญ เพื่อฝึกฝนทักษะ ประสบการณ์ ความชำนาญเพิ่มขีดความสามารถในการนำวิชาชีพ ไปประกอบอาชีพ ภายหลังพ้นโทษได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชญาณูช สามัญ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมประกอบด้วย การฝึกอบรม เป็นการพัฒนาวิชาชีพ การศึกษาเป็นการพัฒนาวิชาการ การพัฒนาเป็นการพัฒนาชีวิตให้มีศิลปะในการใช้ชีวิต และ สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ บัวงาม พบว่าการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ผู้จัดการฝึกอบรมควรมีความรู้ มีประสบการณ์ ความสามารถในการสอนการถ่ายทอดความรู้ในหลักสูตรที่เหมาะสม ซึ่ง สอดคล้องกันในส่วนของการพัฒนาคนโดยการฝึกอบรมจากวิทยากรที่ดี มีความรู้ ความสามารถ มีเทคนิคต่างๆ ในการถ่ายทอดจะทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทศณคติที่ดี เกี่ยวกับเรื่องที่อบรม สามารถจุดประกายความคิด จนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพัฒนา ศักยภาพของตนเองได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดินา แก่นแก้ว และ มูฮัมหมัด อิลยาส หย้าปริง พบว่าแนวทางในการแก้ไขการฝึกวิชาชีพให้แก่ผู้ต้องขังคือการเพิ่มหลักสูตร ตัวเลือกให้มากขึ้น ควรจัดฝึกอบรมวิชาชีพที่เกิดจากความต้องการของผู้เรียนหรือผู้สนใจเป็นหลัก และควรเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่/วิทยากรในการฝึกอบรมให้มากขึ้น แต่จะเห็นได้ว่าการฝึกวิชาชีพ ส่วนใหญ่ของเรือนจำจังหวัดลำพูนจะเน้นเรื่องงานช่าง งานฝีมือ งานรับจ้างทั่วไป ซึ่งเป็นการจำแนก ผู้ต้องขังตามหลักสูตรที่เรือนจำกำหนดมากกว่าเป็นการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล หากเรือนจำสามารถจัดหาโปรแกรมการฝึกอาชีพสมัยใหม่ ที่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงตาม ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในสังคมยุคปัจจุบัน จะเป็นการสร้าง โอกาสทางเลือกในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังหลังพ้นโทษได้

2. กระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน พบว่ามีวิธีการ ดังนี้ กระบวนการพัฒนาอาชีพทางเลือกของผู้ต้องขังเป็นการจำแนกเพื่อขีดเลาะเริ่มตั้งแต่ วาระแรกที่เข้าสู่เรือนจำในการทำมาความรู้จักผู้ต้องขังเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล ตลอดจนนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติในด้านการฝึกวิชาชีพให้ตรงกับความต้องการ และความสนใจ มีการประเมินทดสอบผลการฝึกอาชีพ เพื่อติดตามผลและให้คำแนะนำ ปรีกษา แก้ไข ปัญหา สงเคราะห์ช่วยเหลือ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้ต้องขังแต่ละคน มีการเตรียมความพร้อมก่อน

ปล่อย เป็นกิจกรรมพัฒนาอาชีพที่เสริมสร้างการพัฒนาร่างกายและจิตใจเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังไปเผชิญโลกภายนอกอย่างมั่นใจ สอดคล้องกับงานวิจัยและสอดคล้องกับงานวิจัยของ กองทัพบก พบว่า กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้ต้องขังให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ แนวทางในการพัฒนาผู้ต้องขังที่จะออกไปสู่สังคมภายนอกควร จัดหาอาชีพหรือแหล่งงาน เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยไม่หวนไปกระทำผิดซ้ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญญาภา อัจฉกุลย์ พบว่าการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักความพอประมาณ หลักเหตุผล หลักภูมิคุ้มกัน ส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกันในส่วนหลักสูตรการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามโครงการโคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวังมาฝึกอบรมก่อนปล่อยเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังนำมาใช้ดำรงชีวิตภายหลังพ้นโทษด้วยการอยู่อย่างพอเพียงและเพียงพอ รู้จักใช้ชีวิตให้พอดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่นและต้องมีความรู้คู่คุณธรรม

3. แนวทางพัฒนาอาชีพทางเลือกตามหลักคิหิสุให้ผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดลำพูน พบว่า พบว่า หลักคิหิสุเป็นหลักธรรมที่เป็นกรอบปฏิบัติให้ผู้ต้องขังนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในขณะต้องโทษและพ้นโทษไปแล้วเพื่อให้มีความสุขเช่นคนธรรมดาทั่วไป ให้มีความพอใจในสิ่งที่เรามีอยู่ ไม่ดิ้นรนหาสิ่งที่ไม่ใช่ของตัวเองมาครอบครองโดยไม่ถูกต้อง ดำรงชีวิตอยู่ในศีลในธรรม และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อคนอื่นในสังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระยงยุทธ ภูทาทาจาโร (สุบิน นาม) พบว่า พุทธวิธีในการบริหารจัดการทรัพย์สินตามหลักทฤษฎีภูมิคุ้มกัน 4 ธรรมที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน โดยผู้ต้องขังสามารถดำเนินชีวิตตามหลักธรรมของการครองเรือนโดยไม่หวนไปกระทำผิดซ้ำอีก เนื่องจากผู้ต้องขังที่ผ่านการศึกษอบรมตามแนวทางพัฒนาทักษะอาชีพมีภูมิคุ้มกันที่ดีและสอดคล้องกับงานวิจัยของภณิดา เหลืองวิลาศ ซึ่งพบว่าแนวทางการจัดการทรัพย์สินควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของมัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางไม่ย่อหย่อนหรือตึงเกินไป โดยมีเป้าหมายคือความสุขในชีวิต เพื่อให้บรรลุจุดหมายในระดับส่วนบุคคล จุดหมายเพื่อผู้อื่น และจุดหมายร่วมกันเพื่อความดีงามของคนในสังคม โดยไม่เห็นแก่ตัว ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เนื่องจากหลักมัชฌิมาปฏิปทาเป็นหลักธรรมที่ทำให้ผู้ต้องขังไม่ต้องไขว่คว้าดิ้นรนแสวงหาในสิ่งที่เกินกำลังและโทษทรัพย์สินเป็นสิ่งภายนอกที่ไม่มีประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระทรงยศ ธรรมชีโป (ปุยติ) ที่ชี้ว่าแนวทางส่งเสริมการประกอบอาชีพตามหลักสัมมาอาชีวะคือหลักการเลี้ยงชีวิตชอบทางกาย วาจา ใจ ซึ่งผู้ต้องขังเหล่านี้ทราบดีว่ามูลเหตุแห่งการทำความผิดและต้องโทษอยู่ในเรือนจำ

ก็เพราะความประพฤติผิดทางกายวาจาใจ โดยขาดความยับยั้งชั่งใจ อารมณ์ ชั่ววูบ เห็นผิดเป็นชอบ ยึดติดอยู่ในวัตถุนิยม เห็นคนอื่นมีสิ่งของเครื่องใช้และเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตก็อยากมีกับเขา โดยไม่ประมาณตน คิดอยากรวยทางลัด จึงเสาะแสวงหาความสบายโดยการกระทำผิดทางกาย เช่น ค้ายาเสพติด ฉกชิงวิ่งราว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสุจิตสุวรรณคุณ (ทองดี สุจิตโต) พบว่า การประกอบอาชีพด้วยสัมมาอาชีพะ เป็นวิธีการควบคุมและบรรเทาความโลภในทางพระพุทธศาสนา เนื่องจากความโลภเป็นมูลเหตุแห่งการกระทำความผิดกฎหมายบ้านเมือง เมื่อผู้ต้องขังได้ศึกษาหลักธรรมที่นำมาพัฒนาอาชีพที่ตนเองถนัด ก็จะสามารถลดการกระทำซ้ำได้ เนื่องจากผู้ต้องขังเหล่านี้ ถือว่าเป็นผู้ศึกษาดีแล้ว ปฏิบัติดีแล้ว มีภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้โดยไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เรือนจำจังหวัดลำพูนควรมีการกำหนดนโยบายในการฝึกอบรมวิชาชีพโดยกำหนดหลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และสถานการณ์ในสังคมยุคปัจจุบัน มีหลากหลายและครอบคลุมต่อผู้ต้องขังทุกเพศทุกวัย ควบคู่ไปกับการพัฒนาจิตใจ ให้ผู้ต้องขังดำเนินชีวิตตามหลักคิหิสุขและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจน ด้านปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้านความรับผิดชอบต่อสัตย์ต่อตนเอง ครอบครัว

2) กระบวนการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังในการเสริมสร้างทักษะสำหรับการประกอบอาชีพการได้รับใบประกาศนียบัตรรับรองการผ่านอบรมอย่างเป็นทางการ ควรทำควบคู่กับการเรียนรู้ทักษะดิจิทัลออนไลน์ เพราะทั้งสองแบบจะเป็นการต่อยอดซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติ

1. เรือนจำจังหวัดลำพูนควรได้รับการสนับสนุนเรื่องของบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ พื้นที่ในการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังให้เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง

2. เรือนจำจังหวัดลำพูนควรส่งเสริมความรู้ในหลักคิหิสุข เพื่อชี้แนวทางในการดำเนินชีวิตให้แก่ผู้ต้องขัง

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาอาชีพทางเลือกให้กับผู้ต้องขังเรือนจำทั่วประเทศ

2. ควรศึกษาวิจัยถึงการประยุกต์ใช้หลักธรรมคิหิสุขของผู้ต้องขังในเรือนจำอื่นๆ ต่อไป

References

- ฝ่ายบริหารทั่วไป. (2556). *ประวัติและแผนพัฒนาเรือนจำ*. ลำพูน. เรือนจำจังหวัดลำพูน. อัดสำเนา.
- ฉัตรชญา ศรีบุรี. (2561). “การบริหารจัดการเชิงบูรณาการเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดลำพูน”. *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายและการบริหารสาธารณะ*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2538). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*.
- ชญาณุช สามัญ. (2562). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเทศบาลเมือง ลำตาเสา อำเภอลำดวน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ บัวงาม. (2558). “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของศาลยุติธรรมภาค 6”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศักดิ์นา แก่นแก้ว และมุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง. 2561. “การฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษาเรือนจำกลางปัตตานี หมู่ที่ 8 ตำบลบานา อำเภอมะนัง จังหวัดปัตตานี”. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กองทรัพย์ ผางแพ่ง. (2561). “การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังพ้นโทษ: กรณีศึกษา เรือนจำกลางชลบุรี”. *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เบญญาภา อัจฉฤกษ์. (2562). “ภูมิคุ้มกันทางอาชีพแบบพอเพียงของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระยงยุทธ ภูทกจาโร (สุบินนาม). (2562). “พุทธวิธีการบริหารจัดการทรัพย์สินในพระพุทธศาสนาเถรวาท”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภณิดา เหลืองวิลาศ. (2561). “แนวทางการจัดการทรัพย์สินในทางพระพุทธศาสนา”. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ (Proceedings) เรื่อง “พุทธวิธี และวิถีครูบา กับการแก้ปัญหาวิกฤติโลก”

“The Buddhist and Kubra Methods to Solve the Word Crisis” วันที่ 25 มีนาคม 2566

พระทรงยศ ธรรมชีโป (ปุยติ). (2561). “ศึกษาปัญหาการประกอบอาชีพของพุทธศาสนิกชนในตำบล
ประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสุจิตสุวรรณคุณ (ทองดี สุจิตโต). (2561). “วิธีการบรรเทาความโลภในทรัพย์สินของผู้อื่นตาม
หลักพระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา.
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.